

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»**

Факультет гуманітарної та економічної освіти

Кафедра педагогіки вищої школи

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТРЕНІНГОВА ДІЯЛЬНІСТЬ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти

спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки
(шифр і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою

Педагогіка вищої школи

(назва програми)

мова навчання

українська

Розробники:

Топольник Я.В. – професор кафедри педагогіки вищої школи, доктор педагогічних наук, доцент.

Рецензенти:

Саяпіна С.А., доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки вищої школи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;

Чернякова О.В. – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри загальної психології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

Силабус розглянуто і схвалено на засіданні кафедри педагогіки вищої школи

Протокол № 1 від «27» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри Топольник Я.В.
(ПБ)

Затверджено та рекомендовано до впровадження
вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

«28» серпня 2020 р.

протокол № 1

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТРЕНІНГОВА ДІЯЛЬНІСТЬ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Назва

Кількість кредитів	3
Рік підготовки, семестр	1 2
Компонент освітньої програми	обов'язкова
Викладач	Топольник Я.В. – професор кафедри педагогіки вищої школи, доктор педагогічних наук, доцент.
Контактна інформація	yannetkator@gmail.com
Консультації	кожний вівторок місяця, 13.10. – 14.30.
Анотація навчальної дисципліни	<i>об'єкт вивчення</i> – навчальний тренінг як ефективний засіб розв'язання проблем у системі підготовки фахівців із вищою освітою. <i>предмет вивчення</i> – діяльність викладача в контексті організації та реалізації навчального тренінгу.
Опис навчальної дисципліни	<i>Мета навчальної дисципліни:</i> підготовка майбутніх викладачів закладів вищої освіти до розробки та проведення власних тренінгів з формування загальних і фахових компетентностей у навчальному процесі закладу вищої освіти, використання тренінгових занять і вправ під час підготовки здобувачів, розвиток навичок викладача-тренера не тільки в сфері викладання профільних дисциплін, але й реалізаційних здатностей у сфері педагогіки й психології, уміння створювати умови багаторівневої комунікації для всіх учасників тренінгового заняття, визначити основні закономірності побудови тренінгових програм, застосовувати нестандартні підходи в процесі освітньої діяльності. <i>Завдання вивчення навчальної дисципліни</i> «Тренінгова діяльність у закладі вищої освіти»: – теоретичними положеннями теорії тренінгового навчання; – розвиток мотиваційного, знанневого та практико-технологічного компонентів тренінгової діяльності; – оволодіння сутністю тренінгових технологій, їх провідними положеннями; – формування позитивного ставлення та прагнення майбутніх викладачів до творчого оволодіння новими навчальними технологіями; – опанування методикою складання та використання

тренінгових занять за обраним фахом;
– формування знань, умінь і навичок для успішної реалізації тренінгової діяльності;

– орієнтація здобу на педагогічну творчість, самостійність, дослідницьку діяльність.

Передумовами вивчення навчальної дисципліни є набуті раніше компетентності та результати навчання з ОК: Педагогіка вищої школи, Моделювання освітньої підготовки і професійної діяльності фахівця, Теорія і практика вищої професійної освіти в Україні, Сучасні інформаційні технології, Дистанційна освіта у ЗВО, Проєктні технології у вищій освіті.

Програмні компетентності:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 7. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

ЗК 9. Здатність застосовувати softskills-навички в практичних ситуаціях.

Фахові компетентності (ФК)

ФК 2. Уміння розпізнавати та враховувати різноманітність осіб, здійснювати індивідуальний супровід в освітньому процесі.

ФК 3. Обізнаність з різними контекстами, у яких може відбуватися навчання.

ФК 4. Обізнаність з різними рівнями суб'єкт-суб'єктної взаємодії учасників освітнього процесу.

ФК 6. Здатність до консультування з питань освітньої теорії і практики.

ФК 8. Здатність до забезпечення позитивної динаміки навчальних досягнень суб'єктів освітньої діяльності.

Ключові слова: вища освіта, навчальний тренінг, тренінгова діяльність, тренінгові технології, тренер.

Очікувані результати навчання:

ПРН 8. Вирішувати проблеми етики партнерської суб'єкт-суб'єктної взаємодії, етики спілкування з опертям на загальнолюдські цінності та норми закону.

ПРН 5. Розробляти просвітницькі матеріали та програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПРН 6. Доступно та аргументовано представляти результати досліджень у письмовій та усній формах, брати участь у наукових дискусіях.

	<p><i>Матеріали та ресурси:</i> <i>Рекомендована література:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Афанасьєв М.В., Полякова Г.А., Романова Н.Ф. та ін. Тренінгове навчання в закладі вищої освіти: навчально-методичний посібник [Електронний ресурс] / за заг. ред. М.В.Афанасьєва. Харків: ХНЕУ ім. С.Кузнеця, 2018. 323 с. 2. Афанасьєва Н.Є., Перелигіна Л.А. Теоретико-методологічні основи соціально-психологічного тренінгу: Навчальний посібник. URL: http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/4053/1/МСПТ%20навчальний%20посібник.pdf 3. Лук'янова Л. Тренінгові технології в освіті дорослих URL: http://lib.iitta.gov.ua. 4. Методичні рекомендації з проведення тренінгових занять для підготовки освітнього персоналу до розвитку організаційної культури в умовах соціальної напруженості/ Л.М.Карамушка, О.В.Креденцер, К.В.Терещенко [та ін.]; за ред. Л.М.Карамушки. Київ: Інститут психології імені Г.С.Костюка НАПН України, 2018. 49 с. URL: http://lib.iitta.gov.ua/712898/ 5. Святенко Ю.О. Тренінг особистісного зростання: навч.-метод, посіб. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2017. 112 с. 6. Шоробура І., Ткаченко Ю. Тренінгові технології у закладах вищої освіти. <i>Молодь і ринок</i>. 2019. № 2 (169). С.6-12. <i>Платформи та сервіси дистанційного навчання: Moodle: дистанційний курс „Тренінгова діяльність у закладі вищої освіти”</i> (http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/enrol/index.php?id=1363); <i>Інформаційні ресурси в Інтернеті:</i> 1. На тренінг во всеоружии: рекомендації учаснику тренінга. URL: http://www.trn.ua/articles/203. 2. Організація та проведення тренінгів. URL: http://www.ppngo.org/sub_page.php?menu=2. 3. Про вищу освіту: Закон України № 1556-VII від 1 лип. 2014 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 4. Підготовка й організація роботи викладачів. URL: http://pidruchniki.ws/10310208/psihologiya/pidgotovka_organizatsiy_a_robiti_vikladachiv.
<p>Теми</p>	<p>Програма навчальної дисципліни містить такі теми:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Навчальний тренінг у системі підготовки фахівців із вищою освітою. 2. Підготовка навчального тренінгу. 3. Проведення навчального тренінгу. 4. Особливості підготовки викладача до тренерської роботи. 5. Особливості роботи тренера під час проведення навчального тренінгу.

<p>Методичні поради для викладачів «Як навчати?»</p>	<p><i>Методи навчання:</i> поєднання традиційних та інтерактивних методів навчання з використанням інноваційних технологій: словесні методи: лекція (проблемна, лекція з розгляду конкретних ситуацій, лекція-роздум, лекція-консультація, круглий стіл, мультимедійна тощо), пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, бесіда, диспут, дискусія за матеріалами лекції та вивчених літературних джерел, семінар-дебати, семінар-діалог, вирішення проблемних ситуацій, семінар-вирішення ситуаційних задач, аналіз конкретних ситуацій (casestudy); наочні методи: спостереження, демонстрація; практичні методи: обробка довідкової інформації, тезування, рецензування, самостійна робота (робота із друкowanими та електронними інформаційними ресурсами, виконання завдань: конспектування, анотування, написання есе); відеометод: дистанційні, мультимедійні</p>
<p>Методичні поради для здобувачів «Як навчатися?»</p>	<p><i>Види роботи здобувачів</i> (повідомлення, кросворд, блок-схема, таблиця, пам'ятка викладачу-тренеру, сценарій тренінгового заняття тощо)</p>
<p>Оцінювання</p>	<p><i>Види, методи та форми контролю.</i> Види: поточний контроль, підсумковий контроль, семестровий контроль (семестровий екзамен). Методи: усне опитування, письмові роботи. Форми: індивідуальна та фронтальна перевірка. Організаційні процедури та порядок виявлення якості засвоєння навчального матеріалу, рівня відповідності отриманих знань, умінь і навичок здобутій кваліфікації в межах освітнього процесу здійснюється відповідно до Положення про контрольні заходи у „ДДПУ” (http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/003.pdf) Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за лекції здійснюється за такими критеріями: присутність здобувача на лекції, складання її конспекту та активна участь у перебігу лекції. Оцінювання результатів навчання здобувачів, отриманих під час практичного заняття, здійснюється за такими критеріями: під час опитувань – за повну й ґрунтовну відповідь на сформульоване запитання з теми заняття; під час тестування – за правильні відповіді на запитання тесту з теми заняття; у процесі виконання ситуаційних вправ і завдань – за запропонований правильний алгоритм (послідовність) виконання завдання; знання теоретичних основ проблеми, порушеної в завданні. Дисципліна оцінюється максимальною оцінкою у 100 балів.</p>

Основні вимоги:

Екзамени складаються здобувачами в період екзаменаційних сесій, передбачених навчальним планом. Терміни проведення екзаменаційних сесій визначаються графіком освітнього процесу. ДДПУ може встановлювати здобувачам індивідуальні терміни складання екзаменів у разі поважних причин. Екзамени проводяться згідно з розкладом, який доводиться до відома здобувачів не пізніше як за місяць до початку сесії.

Здобувачі, які за поточним оцінюванням у семестрі мають результат навчання з дисципліни 60 балів і вище, можуть, за бажанням, бути звільнені від складання екзамену й отримати як результат оцінювання ту кількість балів, що відповідає кількості балів поточного оцінювання з навчальної дисципліни, або здобувач може підвищити оцінку, яку він отримав за результатами роботи в семестрі, під час складання екзамену в період сесії.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів, затверджені в ДДПУ (для оцінювання екзамену):

Оцінка «відмінно» (90-100 балів) виставляється здобувачеві, який продемонстрував всебічні, систематичні й глибокі знання навчально-програмного матеріалу, уміння без помилок виконувати завдання, передбачені програмою, опанував основну й додаткову літературу, рекомендовану навчальною програмою, засвоїв значущі для майбутньої кваліфікації підвалини основних дисциплін, виявив творчі здібності в усвідомленні, засвоєнні й застосуванні навчально-програмного матеріалу.

Оцінка «добре» (75-89 балів) виставляється здобувачеві, який продемонстрував ретельне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконав передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, рекомендовану навчальною програмою, показав систему засвоєних знань з дисципліни та здатність до їх самостійного поповнення й оновлення під час подальшої навчальної роботи й професійної діяльності.

Оцінка «задовільно» (60-74 бали) виставляється здобувачеві, який продемонстрував знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, потрібному для подальшого навчання та майбутньої роботи за спеціальністю, впорався з виконанням завдань, передбачених програмою, але припустився помилок у відповіді на екзамені та під час виконання екзаменаційних завдань, хоча має необхідні знання для їх усунення під керівництвом викладача.

Оцінка «незадовільно» (26-59 балів) виставляється здобувачеві, який має прогалини в знаннях основного навчально-програмного матеріалу, припустився принципових помилок у

виконанні передбачених програмою завдань, і не може продовжувати навчання без виконання додаткових завдань з відповідної дисципліни.

Оцінка «неприйнятно» (0-25 балів) виставляється здобувачеві, який не надав для перевірки потрібну кількість правильно виконаних завдань, пропустив без поважних причин значну кількість занять (більше ніж 50%), і не може продовжувати навчання без проходження повторного курсу навчання.

Розподіл балів із дисципліни

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам, із розподілом за темами за результатами поточного контролю (денна форма навчання)

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	Max	Min	Max	Min	Max	Min
Т 1			6	4	6	4
Т 2			6	4	6	4
Т 3			9	6	9	6
Т 4			9	6	9	6
Т 5			6	4	6	4
ІНДЗ					28	12
Разом			36	24	64	36

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам, із розподілом за темами за результатами поточного контролю (заочна форма навчання)

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	Max	Min	Max	Min	Max	Min
Т 1					8	6
Т 2			6	2	8	6
Т 3			9	6	12	8
Т 4			9	6	12	8
Т 5					8	6
ІНДЗ					28	12
Разом			24	14	76	46

Політика щодо дедлайнів та перескладань, академічної доброчесності, відвідування: перездача та повторне вивчення дисципліни здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в ДДПУ (<http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/025.pdf>), Положення про академічну доброчесність педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів у ДДПУ (<http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/012.pdf>)
Політика щодо:

дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із

	<p>порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).</p> <p><i>академічної доброчесності</i>: письмові роботи перевіряються на наявність плагіату та допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 25%;</p> <p>списування заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань у процесі заняття.</p> <p><i>відвідування</i>: відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, друга вища освіта) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.</p>
<p>Переваги вивчення навчальної дисципліни «Бонус вивчення»</p>	<p>Переваги вивчення навчальної дисципліни:</p> <p><i>Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – аналізувати існуючу науково-методичну документацію проведення тренінгів, обґрунтовувати форми і методи своєї діяльності; – відбирати необхідний дидактичний матеріал і конструювати предметний зміст тренінгового заняття; – проводити навчальні тренінги; – розробляти власні методики створення тренінгових занять; – зробити перші кроки до здобуття тренерської майстерності; – розширити методичний репертуар, що не тільки збагатить і урізноманітнить педагогічний досвід, але й допоможе у вирішенні складних ситуацій у процесі тренінгових занять або під час вирішення педагогічних ситуацій.

Топольник Я.В.
доктор пед. наук, професор

підпис